

Kdy zaútočí zmije? Častěji kousne užovka, říká odborník a radí, co po uštknutí

(<https://www.denik.cz/regiony/kdy-zautoci-zmije-casteji-kousne-uzovka-rika-odbornik-a-radi-co-poustknuti-20200801.html> - upraveno)

Jakmile ji spatříme, máme pocit, že náš život visí na vlásku. Přitom je to spíše naopak. Zmije obecné dramaticky ubylo, až se ze zcela běžného druhu v České republice stala kriticky ohroženým živočichem. Jak je to s naším jediným jedovatým hadem a jeho jedem? Jak se zachovat, když už člověk má tu smůlu a na toulkách přírodou ho zmije uštkne, vysvětluje v rozhovoru pro Deník herpetolog Ivan Zwach.

1) Přiřaď jednotlivé otázky k části textu, který je odpovědí na otázku.

(v textu si vyznač, podle čeho jsi to poznal)

Jaká je 1. pomoc při uštknutí?

Jak poznám, že na mě v přírodě v Česku zaútočila zmije, a ne jiný druh hada?

Dá se odpozorovat, jak jed postupně působí?

Zmije je tak inteligentní?

Stupňuje zmije agresi?

Jak dlouhé jsou zmijí zuby?

Kdy zmije zaútočí?

Kde je šance se se zmijí setkat?

Jak se dá rozlišit uštknutí zmijí a užovkou?

1. Chování vyplývá i z toho, zda tento jedinec má zkušenosti s člověkem. Pokud se zmije nesetkala s agresivním chováním člověka, agresivně se chovat nebude. Člověk nepatří mezi její potravu, a tudíž ji v podstatě nezajímá. Problém je v tom, že když se zmije vyhrívá a usne, nevnímá, co se děje kolem, takže si na

„Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346. Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

ni člověk může sednout, stoupne na ni. Tím jí vytvoří takovou bolest, že se zmije začne bránit. A její jediná obrana je použití jedového aparátu. Tak uštkne...Reaguje ovšem velmi pružně. Když zjistí, že dotýčným nebezpečím je velmi malé dítě, nepustí dávku jedu, jen to, co je v zubu. Pustí jednu dávku, pokud ohrožení skončí.

2. Neřídí se pouze pudově, ale i zkušenostmi a „rozumem“. Během svého života se učí. Sám jsem dělal podrobný popis chování a manipulace s těmi zvířaty a mohu říct, že když chytíte zmiji, která nepoznala člověka jako agresivního tvora, za ocásek a natáhnete si ji na ruku, tak nekousne. Ale nesmíte se k ní přiblížit jako dravec, ale s citem. Zvířata, pokud se k nim člověk chová citlivě, také se chovají citlivě. Ale když jako turista někde na vrchovišti omylem šlápnu na hada? Tak prostě uštkne a rázem mám v těle jed...Vypustí jednu dávku. Pokud útok netrvá, nepustí další. Když pustí jednu, tak maximálně 3 miligramy. Kdyby na ni člověk znova a znova šlápl, pustí další a pak už i takzvaně žvejkne – pustí třetí, poslední dávku.

3. Když se cítí ohrožena, tak nejprve jen syčí a dělá výpady naprázdno, těla člověka se nedotkne. Pak až kousne, ale jen nejedovými zuby. A v dalším stádiu, když už ji něco bolí nebo je velmi vystresovaná, používá jedové zuby.

4. Na rozdíl od zmije růžkaté, která má stejný jed, ale má ho mnohem více, má zmije obecná mnohem kratší zuby. Zmije obecná je má dlouhé 2, maximálně 3 milimetry, aplikuje jed těsně pod kůži. Byla popsána jedna samice měřící metr a ta měla zuby velké 4 milimetry.

5. Na rašeliništích, vrchovištích, prameništích. Také kolem potoků, v údolní nivě. Na pasekách, chráněných místech, bokem od cest, kde lidé moc nechodí. Setkání se zmijí je však i zde v dnešní době spíše zvláštnost. Kdysi jsem dělal součet zmijí na jednom kopci u Rýmařova, kde jsem za jedno odpoledne chytil 64 zmijí. Za 10 let tam byly 4 zmije. Úbytek je strašný!

6. V první řadě se posadit a zachovat klid. Uvědomit si, že jed není pro člověka smrtelný. Není určený pro člověka. Panika a stres kolikrát zabíjí, ne vlastní jed, ale strach z něj. Takový případ je skutečně popsán. Nemá smysl nic řezat, zaškrcovat. Pouze stačí tlakový obvaz, který použijeme v místě od uštknutí výše, blíže k srdci. Končetinu je dobré chladit, třeba polévat vodou. Ruku je dobré zavěsit do šátku. Nohu položit dolů. Jde o to, aby se ta uštknutá část těla nehýbala. U malého dítěte je nutné vyhledat ihned lékařskou pomoc.

7. Pokud kousne do prstu, tak když se otok nezvětšuje za zápěstí, nic vážného se neděje. Znamená to, že imunitní systém je schopen reakce a reaguje. Ale pokud jde přes druhý kloub – prst je jeden kloub, celé zápěstí je druhý kloub – není to dobré. Když tedy nejde přes dva klouby, není nutné aplikovat protijed.

8. Zmije obecná sama opravdu nezaútočí. To jsou jen novinové titulky. Je potřeba vědět, že zmiji se velmi podobá užovka hladká. Když vás v přírodě něco kousne, a je to had, na 99 % je to užovka hladká. Je to velmi razantní, malý had, velikosti menší zmije. Jakmile se jí dotknete, jdete kolem ní, rafne vás.

9. U zmije se u červených ranek po kousnutí objeví bílé malé otoky, které se postupně zvětšují. Zatímco u užovky hladké dojde k zarudnutí a může téct krev, protože když kouše, zároveň jako kdyby drásá. Při identifikaci se soustředit na důležité věci, zejména oko, zda má kolmou nebo kruhovou zornici. Zmije také mají na spodní a horní čelisti bílé šupinky, vypadá to, jako kdyby měly zuby. Na pruh bych nespolehal. Ten právě mít nemusí, jsou různé formy zmije obecné: černé, rezavé...

2) Napiš 2 vlastní otázky a odpovědi.

1.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

.....

2.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3) Vyber si jeden odstavec, který okomentuj vlastními slovy.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

„Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346. Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.